

Thöp nualı

Waregak rialı yiöni ika

Ɛ nu en nual?

Nual Ɛ mi ci wä laat ke cie duŋdu, ciee – Piw, Gadh, Karabe, Telepon cien, Telepon jal amäni Internet. Ba ji jäkä waregak mi nyoth yiöw tin gorka ka ji ke yöö cie laat.

Ke nuni ken to ba nual nöŋ to?

Ba nual nöŋ Ɛ piw, gadh, karabe, telepon cien, telepon jal amäni internet.

Dee nual yuor piny idi?

Teeke dup ti nuan ti deeri nualu thöp ke je. ca je gar rey waregaka min ca jäkä ji. Deeri ke yuor piny ke luak towa tiöni mi cike col ka ci ruac ke ke kie dee ke thöp ke post office kie ke juor mi ca yiöw gar thin. Kä mi la yiöw a jeki ka muktap kume deeri je rialika ke duor dien bä. Jin bä deeri ruac ke ken ji nualu ke yöö dee ke a ruoke en pek Ɛ ci ken Ɛ nhoko.

Kä Ɛ nu deeri laelb mi ci nual luänj ke piek ke guath in gör ken Ɛ.

- ▶ Kä col ji nualu ke peth ke yöö bi ken Ɛ nac
- ▶ Deeri luak jek kä ney tin la naath a luake
- ▶ Cue dhol en riek Ɛ mo

Tiet

- ▶ En nual Ɛ yöö ci duŋ ram mi dodi en laat, cie - piw, gadh, karabe, telepon cien, telepon jal amäni internet.
- ▶ Neydial ta ram ke nual mi thöpe

Guath in deeri läari ti nuan jek thin

Mi göri luak ke thöp nual col ney tin la naath a luake 1800 007 007 kie ken ney tin jake ji kä waregak emo puanykien ke nimiredien in ci ken Ɛ gar thin.

Ke kuic läari tin koŋ deeri luak gör ka MoneySmart on 1300 300 630 kie www.moneysmart.gov.au

Ke kuic läari mi diwi yöö ca ji mac Ɛ ken deeri muktap gönyä col ke 1800 062 058 kie www.tio.com.au

Ke kuic mac daŋ rew (gadh & Karabe) kene piw wer gör MoneySmart www.moneysmart.gov.au kie waregak in ca jäkä ji.

Gör luak kä ney tin la naath a luake baŋ.

Reda kene Heba take riek ke piek nualien. Kuic ken min dee yiöw ke thöp ke nhiam ka Ɛ ney.

Ci ken Ɛ tim en yöö meë pay ke ben kä athteralia cuke wä guath läari mi ca lat ke Ɛ muktap eë nyurke. Kuär muktapä komo ce ke lat tidial amäni guath in dee ke wä luak thin.

Reda kene Heba dee ken ji nualien col kä dee ken riekdien lat ke kie dee ken luak gör kä ney tin la naath a luake. Cu ken Ɛ mat i bike col luaak naath ke yöö kuic ken duor in dee ruac ke dee nac kie dee lot.

Ram in luak naath cole Mary kä cue lat latde kä deere ke luak idi. Ken la naath luake ke yöö dee yen yiöökun tit idi kä dee yen nual pik idi bä. Cu Reda kene Heba yiëykien wä piny meë cike thuck ke ruac Mary.

Mary ce Reda kene Heba luak ke ruac kä cua nyinkien dialika ke duor in dee ken Ɛ luaj piekdien. Meë ci mary ke col cue ke lat min ce lat kä cue luek en yöö mi wa waregak mi doŋ wä jäkä ke bi ken can in ba thöp ni gar piny kä kuon path amäni can in yiöw toto yuor piny ke je.

Reda kene Heba ci bodi en teth elonj ke mary ke luak ee ce luak ni ke. Cu ken telepon yoot kä gar ken ninkien piny amäni can in baka yuor piny ke je kä ke yiöödi ba thöp.

This page has been left intentionally blank.